

Executive summary

Strategia de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca, 2014-2020

Perioada de desfășurare a procesului

Februarie 2013- Decembrie 2014

Pașii procesului:

- Concepte cheie
- Analiza preliminară
- Grupuri de lucru. Fiecare raport reprezintă un capitol ce definește politicile sectoriale în planificarea strategică a orașului: cadrul strategic, analize de mediu, probleme strategice, avantaj competitiv, direcții strategice, programe operaționale. (28 de grupuri)
- Analiza transversală; factori strategici cheie; profilul strategic al orașului, surse de avantaj competitiv, direcții strategice
- Programe operaționale (peste 200 de programe)
- Sisteme de monitorizare, evaluare, implementare
- Asumarea planificării la nivel politic/ administrativ

Concepte cheie:

- Calitatea vieții
- Implicarea structurală a grupurilor de experți din comunitate

Dimensiuni strategice în cadrul planificării:

- Oameni și comunitate
- Orașul inovativ, creativ, competitiv (ICC)
- Dezvoltare urbană și planificare spațială
- Orașul verde
- Bună guvernare
- Cultură și identitate locală
- Orașul sănătos
- Orașul sigur

Grupuri de lucru care au activat în procesul de planificare și coordonatorii acestora:

Oameni și comunitate:

- **WG Asociativitate și filantropie:** Simona Șerban (Fundația Comunitara Cluj, simona.serban@fundatiacomunitaracluj.ro), Alina Porumb, (Asociația pentru Relații Comunitare, alina@arcromania.ro), Mihaela Rus (Asociația Femeilor de Afaceri, mihaelar@vitrina.ro)
- **WG Multiculturalism:** Levente Salat (FSPAC, UBB, salat@fspac.ro), Istvan Hortvath (Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, i.horvath@ispmn.gov.ro)
- **WG Educație universitară (Uniunea Universitatilor Clujene):** Radu Munteanu (UTCN, Radu.Munteanu@mas.utcluj.ro), Radu Cătană (UBB, radu.catana@ubbcluj.ro), Alexandru Irimie (UMF, airimie@umfcluj.ro), Valentin Cernea (UMF, valentin.cernea@umfcluj.ro), Adriana Berea (Academia de Muzica), Mara Rațiu (UAD, ratiumara@yahoo.com), Carmen Socaciu (USAMV, carmen.socaciu@usamvcluj.ro)
- **WG Educație preuniversitară:** Mircea Miclea (mirceamiclea@gmail.com)
- **WG Incluziune socială:** Eniko Vincze (UBB, eniko_vincze@euro.ubbcluj.ro), Florin Moisa (Centrul de resurse pentru Comunitățile de Romi, florin_moisa2003@yahoo.com)
- **WG Demografie și resurse umane:** Traian Rotaru (UBB, tro_tariu@socasis.ubbcluj.ro), Dan Chiribuca, (UBB, dchiribuca@socasis.ubbcluj.ro)

- **WG Mediere comunitară:** (Christian Chereji, FSPAC, UBB, chereji@fspac.ro), Virgiliu Țărău (UBB, vtarau@yahoo.com), Adrian Pop (adrian.pop.ro@gmail.com)
- **WG Tineret:** Andras Farkas (Cluj Capitala Europeană a Tineretului, andras.farkas@cluj2015.ro), Vlad Pop (Cluj, Capitala Europeană a Tineretului, vlad.pop@cluj2015.ro), Adrian Rusu, (Cluj, Capitala Europeană a Tineretului, adrian.rusu@cluj2015.ro), Patricia Couti (Cluj, Capitala Europeană a Tineretului)

Orașul inovativ, creativ, competitiv (ICC)

- **WG Dezvoltare economică locală:** Dan Lazar, (UBB, lazar@fspac.ro), Marcel Pop, (UBB marcel.pop@econ.ubbcluj.ro), Bogdan Moldovan, (UBB, moldovan@fspac.ro)
- **WG Turism:** Cristina Bolog (UBB, cpatrascu@geografie.ubbcluj.ro), Valentin Toader (UBB, valentin.toader@tbs.ubbcluj.ro), Adrian Bradea (adrianbradea@accord.travel)
- **WG IT:** Alexandru Tulai (IT Cluster, alexandru.tulai@clujit.ro), Stelian Brad, (Universitatea Tehnica Cluj, stelian.brad@staff.utcluj.ro), Ionut Dragan (iQ Tech Labs, ioan.dragan@clujit.ro)
- **WG Orașul diferit, marketing teritorial:** Rodica M. Candea, (UTCN, rcandea@gmail.com, Andrei Țigănaș, (tiganas@fspac.ro), Ioan Hosu, (UBB, hosu@fspac.ro),
- **WG Antreprenoriat și inovație în comunitate:** Cristian Dascălu, (Clujhub, cristian@clujhub.ro)

Dezvoltare urbana și planificare spațială

- **WG dezvoltare urbană/planificare spațială:** Șerban Țigănaș (Ordinul Arhitecților din România, Serban.Tiganas@dicositiganas.ro), Eugen Panescu (Ordinul Arhitecților din România, eugen.panescu@planwerkcluj.org)

Orașul verde

- **WG Mediu:** Alexandru Ozunu (UBB, alexandru.ozunu@ubbcluj.ro)

Orașul Sigur

- **WG Safe City:** Adrian Ivan (UBB, adrian_ivan2007@yahoo.com)

Bună guvernare

- **E-government:** Nicolae Urs (UBB, urs@fspac.ro), Ioan Dragan (Cluj IT, ioan.dragan@clujit.ro), Ovidiu Pinteia (Cluj IT, Ovidiu.pinteia@clujit.ro)
- **WG Participare:** Irina Kantor (UBB, kantor@fspac.ro), Carmen Greab (UBB, greab@fspac.ro), Norbert Petrovici (UBB, norbertpetrovici@so-casis.ubbcluj.ro)

Cultură și identitate locală

- **WG Dimensiunea europeană a Clujului:** Nicolae Paun (UBB, Nicolae.Paun@euro.ubbcluj.ro), Vasile Pușcaș (UBB, vasile.puscas@euro.ubbcluj.ro)
- **WG Leadership regional:** Nicolae Barna (UBB, barna@euro.ubbcluj.ro), Mircea Maniu (UBB, mmaniu@euro.ubbcluj.ro), Pompei Cocean (UBB, pompei@geografie.ubbcluj.ro)

- **WG Cinematografie:** Tudor Giurgiu (TIFF, tudor.giurgiu@librafilm.net), Melinda Boros (Clorofilm, Boros.melinda@gmail.com), Cristian Hordila (TIFF, Hordila@tiff.ro)
- **WG Identitatea istorică a orașului:** Ovidiu Ghita (UBB, aoghitta@yahoo.com), Marius Bucur (UBB, imbucur@yahoo.com)
- **WG Cultură și industrii creative:** Rarița Zbranca (rarity@altart.org), Florin Moroșanu (florin_morosanu@yahoo.com), István Szakáts (Asociația Cluj Capitală Culturală Europeană, istvan@altart.org)

Clujul sănătos

- **WG Public health:** Cătălin Baba, (UBB, baba@fspac.ro), Anca Buzoianu, (UMF Cluj, abuzoianu@umfcluj.ro), Radu Câmpian, (UMF Cluj, rcampian@umfcluj.ro), Răzvan Cherecheș (razvan.m.chereches@gmail.com)
- **Sport și comunitate:** Ovidiu Blag
- **Gestionarea relației om-animal în context urban:** Alina S. Rusu (UBB), Vlad Vancia (USAMV), Rarița Zbranca (Alr Art)

Viziunea (proiecție de viitor dezirabil: 2027)

- Orașul Cluj-Napoca își definește dezvoltarea în termenii **calității vieții** locuitorilor săi. Cluj-Napoca va fi un spațiu al realizării individuale și colective, cu cetățeni activi, un mediu economic creativ, complex, dinamic și competitiv, capabil să utilizeze resursele într-un mod integrat și să ofere o dezvoltare sustenabilă a comunității.
- Clujul va fi un model de **bună guvernare**, cu o administrație transparentă, progresistă, performantă, în care cetățeanul va fi partenerul administrației.
- Clujul va fi un pol de **excelență academică**, unde mediul universitar angajat în viața comunității va fi sursă a creativității, inovației și cercetării.
- Clujul va fi un reper european prin viața sa culturală dinamică, vibrantă, care sprijină experimentarea și inițiativa. **Cultura** va reprezenta un factor transversal în organizarea comunității, devenind motorul transformării sociale și regenerării urbane.
- Cluj-Napoca va fi un oraș care promovează principiile **incluziunii** și coeziunii socio-teritoriale, asigurând participarea grupurilor vulnerabile la deciziile privind prioritățile de dezvoltare.
- Clujul se va defini ca un oraș european, centrul istoric al Transilvaniei, o comunitate cu caracter unic, **intercultural**.
- Cluj-Napoca va fi o rețea de **comunități interconectate**, un laborator al creativității sociale, un oraș cu spirit tânăr, în egală măsură prietenos și responsabil.

Factori strategici cheie (vor influența comunitatea pe termen lung)

Proiecțiile strategice ale orașului trebuie să ia în considerare acești trei FSC:

- **Inovație**
- **Universitate**
- **Participare**

Surse de avantaj competitiv pentru Cluj

(ce facem diferit sau mai bine decât comunități similare):

1. Cluj Napoca este, in primul rând, un oraș universitar. **Toate avantajele competitive ale Clujului se leagă, direct sau indirect, de profilul universitar.**
 - a. Tradiția universitară
 - b. Capitalul intelectual
 - c. Diversitatea ofertei educaționale
 - d. Calitatea și valoarea diplomelor universitare
 - e. Potențialul crescut de internaționalizare
 - f. Potențialul de integrare a activității de cercetare și inovare universitară în dezvoltarea comunității
2. Orașul are un dinamism demografic semnificativ
 - a. Populația Clujului nu scade în perioada recentă, reflectând un trend demografic destul de rar întâlnit în comunitățile din România
 - b. Orașul atrage și reține o forță de muncă cu nivel ridicat de pregătire și experiență, bazat pe numărul și calitatea absolvenților
 - c. Clujul este unul dintre puținele orașe din România și din regiune unde fenomenul de suburbanizare/extindere spre periferie nu este dublat de scăderea populației și contracția economiei.
3. Participarea și implicarea în comunitate au un potențial generator de avantaj competitiv.
 - a. Gradul înalt de asociativitate este vizibil prin sofisticarea sectorului non-guvernamental ce reprezintă un hub de expertiză, pol de bune practici și furnizor de capital și finanțări atrase în oraș.
 - b. Comunitatea poate investi cu un grad crescut de succes în zone precum guvernarea participativă.
 - c. Capitalul social crescut al orașului. Organizațiile aduc împreună oameni cu experiențe variate. Clujul poate deveni un spațiu de inovație socială pe termen lung.
4. Tradiție urbană impresionantă și un patrimoniu cultural-istoric complex
 - a. Patrimoniul construit, în special în zona centrală/istorică a orașului dar și în locații de la nivelul zonei metropolitane ușor accesibile rezidenților urbani.

5. Potențial crescut de dezvoltare în *cultură și industrii creative*.
 - a. Cluj-Napoca prezintă o vitalitate culturală specifică, o diversitate culturală importantă, un consum cultural consistent și o dinamică pozitivă în participarea la evenimente culturale (ex: TIFF, Fabrica de Pensule, etc).
6. Comunitatea a dezvoltat un *spațiu multicultural* promitator. Atmosfera este favorabilă politicilor multiculturale și unor modele de bune practici în ceea ce privește implementarea politicilor multiculturale
7. Cluj-Napoca este un *centru de excelență în medicină*. Aportul acestui domeniu la obiectivul strategic de creștere a calității vieții este esențial, datorită capacităților de furnizare de asistență medicală de calitate pentru toate categoriile sociale (național și internațional). Datorită programelor universitare de specialitate orașul reprezintă un pol de cercetare în domeniul medical și al sănătății publice, are un potențial major în colaborări transversale între universități și mediul privat și dezvoltă un grad înalt de internaționalizare academică.
8. Cluj-Napoca este un *pol de competitivitate economică*, conectat internațional.
 - a. Economii cu o structură diversificată și cu un potențial de clusterizare ridicat în multiple domenii.
 - b. Economia Clujului este performantă în IT și servicii financiare, cea mai recentă ilustrare a acestei performanțe se regăsește sub forma unui proiect strategic - Cluj Innovation City.
 - c. Există un potențial excelent de dezvoltare a unei economii de tip ICC (Inovativ, Creativ, Competitiv). Economia de tip ICC se încadrează în mod coerent în obiectivul strategic european al creșterii economice inteligente.
9. Orașul este un *pol național de creștere* (2008- șapte poli urbani naționali de creștere).
 - a. Cluj-Napoca câștigă oportunități de dezvoltare (anumite investiții/finanțări direcționate spre acești poli) dar în același timp are rolul de a multiplica acest potențial în comunitățile și centrele urbane mai mici care se regăsesc în zona sa de polarizare, ducând astfel la crearea unei regiuni dezvoltate economic și competitive la nivel național și chiar regional.

Probleme strategice ale comunității

Competiția din partea altor orașe în context național și european.

Național

- a. Analiză comparativă : Cluj-Napoca, Brașov, Iași, Constanța, Sibiu și Timișoara

- b. Timișoara - principal competitor al municipiului Cluj-Napoca.
- c. Avantaje Timisoara: geografia, structura pieței muncii, numărul de salariați în domenii cu venituri ridicate, concentrarea economică
- d. Cluj-Napoca prezintă o serie de avantaje structurale: capacitatea superioară de a genera venituri locale (venituri proprii per capita), calitatea vieții (indicele de dezvoltare umană), economia locală mai diversă, cu domenii high end (ex: IT) semnificative.

Internațional:

- a. Competiția din partea orașelor CEE cu profil similar: Ungaria (Debrecen și Szeged), Austria (Graz și Linz), Germania (Bonn și Mannheim), Cehia (Karlovy Vary), simulare pe indicatori specifici (centru universitar, medical, cinematografie).

Lipsa de coeziune și coordonare a strategiilor sectoriale

- a. O multitudine de probleme operaționale, tactice și strategice de coordonare, comunicare insuficientă între stakeholderi comunitari, abordări neintegrate a politicilor publice locale.
- b. Alocarea resurselor este dificilă fără o abordare coerentă și relaționată a comunității care să permită identificarea zonelor prioritare și a avantajelor competitive ce trebuie stimulate.
- c. Insuficienta valorificare a potențialului local, a resurselor materiale și umane existente în comunitate.
- d. Lipsa sistemelor de monitorizare și evaluare pe domenii care aduc avantaj competitiv
- e. Exista o insuficiență concordanță între cererea specifică de pe piața muncii și oferta educațională existentă în comunitate

Percepția avantajelor competitive într-o paradigmă învechită, ignorarea factorilor non-tradiționali de dezvoltare și regenerare comunitară (cultură, educație, sănătate, industrii creative, etc)

Probleme legate de **dezvoltarea urbană și planificarea spațială a orașului**

Capacitatea comunității și administrației de a **atrage și reține investitori**, precum și de a **sprijini antreprenoriatul local**

Excluziunea socială (existența grupurilor vulnerabile, dezavantajate, marginalizate, discriminate și stigmatizate cultural)

Insuficienta utilizare a noilor tehnologii

Îmbătrânirea populației

Problemele de mediu (insuficiența spațiilor verzi, poluare, accesul la resursa de apă, gestionarea deșeurilor)

Dezvoltarea orașului poate conduce la **fenomene de risc specifice** (creșterea criminalității, infracționalității, delincvenței juvenile, prostituției, cerșetoriei, consumului de droguri la nivelul orașului)

Direcții strategice în dezvoltarea orașului

- Întărirea/consolidarea capitalului uman local prin creșterea calității vieții
- Asumarea unui parteneriat strategic între comunitate și universitățile clujene
- Conștientizarea și valorificarea potențialului de transformare socială și regenerare urbană al culturii. Creșterea implicării sectorului asociativ în sectoare cheie ale comunității și stimularea parteneriatelor cu alți actori comunitari
- Asumarea consecventă a politicilor și a mesajului multicultural
- Investiții susținute ale comunității în educația preuniversitară
- Dezvoltarea unor mecanisme și instrumente instituționale incluzive și participative
- Stimularea dinamismului demografic
- Creșterea calității actului de guvernare și a calității serviciilor oferite și integrarea acestora într-un pachet complet; dezvoltarea unor strategii coerente în zona de e-guvernare
- Adoptarea și asumarea unei strategii de marketing și crearea unei identități a orașului
- Dezvoltarea unui set de indicatori ai calității vieții și serviciilor care să fie urmăriți/monitorizați constant
- Gestionarea și valorizarea comunitară coerentă și unitară a resurselor cultural-istorice ale spațiului urban
- Dezvoltarea unor politici coerente de mediu
- Creșterea competitivității economiei și a nivelului de bunăstare al comunității prin:
 - Valorificarea potențialului de clusterizare al economiei locale
 - Utilizarea noilor tehnologii ca parte integrată a dezvoltării comunității
 - Stimularea politicilor axate pe inovație și transfer tehnologic în sectorul public și privat
 - Stimularea industriilor cu potențial creativ
 - Dezvoltarea unei economii de tip ICC (Inovație, Creativitate, Competitivitate).
- Crearea unei viziuni integrate și a unor mecanisme de cooperare instituțională în ceea ce privește dezvoltarea urbană și planificarea spațială la nivelul întregii zone metropolitane.

- O mai bună respectare a planurilor urbanistice, corelarea acestora cu strategia de dezvoltare locală

Mecanisme de implementare, monitorizare și evaluare

- Tipul de planificare ales de Cluj Napoca, precum și profilul strategic complex necesită un mecanism permanent de implementare, monitorizare și evaluare care să reunească administrația locală și comunitatea
- Pericolul de a vedea strategia ca un “to do list” și a ignora factorii strategici cheie
- Importanța corelării dezvoltării strategice a orașului cu partenerii din zona metropolitană; dezvoltarea de mecanisme permanente de consultare
- Construcția a trei grupuri de IME, pe baza dimensiunilor strategice din procesul de planificare strategică:
 - a. un grup strategic pe dimensiunea Participare (Asociativitate, Incluziune Socială, Multiculturalism, Tineret, Sănătate Publică, Sport și Comunitate, Film, etc.)
 - b. un grup strategic pe dimensiunea Creativitate (Dezvoltare economica locala, IT, Cultura și Industrii Creative, Turism, Marketing teritorial, Mediu, Siguranță, etc.)
 - c. un grup strategic pe dimensiunea Universitate (Educație Superioară/Preuniversitară, Identitate istorică, etc.)
- Grupurile operaționale cuprind reprezentanți ai comunității și ai administrației și se reunesc de cel puțin 3 ori pe an
- Anual se organizează o întâlnire de evaluare a strategiei care permite analiza dezvoltării locale și ajustarea (daca este cazul) parametrilor de dezvoltare strategică. În cadrul acestei reuniuni anuale de evaluare se analizează și modificări în analiza indicatorilor de calitate a vieții